

(P I N C E S Z E R I I .)

...Ha van miből!
Jól néznénk ki.

KALENDÁRIS BORIVÁS

Vincétül Mártonyig (mög vissza)

Hóru! hóru. Akár havazik, akár nem.

Január, azaz tél hó, mint Boldogasszony hava. Vince napi vesszővágás! Sőt, ha mögcsordul Vince, tele lössz a pince! Ha mög nem csordul, üres lössz. Etelközi testvéreinknél „Fényes Vince, tele pince. Ködös Vince, üres pince”. A baranyaiak szerint meg sokat igyál, hogy bő legyen a termés! Rajtad ne múljék...

Február, télutó, böjtelő hava. 3-án Balázs; ha akkor metszed a szőlőd, a szent megvédi jajtól, bajtól. 24-én Jégtörő Mátyás: ha esik az eső, elveri a jég a szőlőd, a borod a legjobb esetben savanya lesz. Húshagyó keddi asszonyfarsang a Balaton-felvidék szőlőhegyein: az asszonyok, akiknek egész évben nem ajánlatos a borospince környékin mászkálniuk, csapatostul látogatnak ki a pincékhez és éccakába nyúlóan verik az üstdobot. Nyakalnak inuk szakadtáig! ... Hogy a vérmesebb férfiúja nem akkor álljon ki útonállni szőlőhegyről gyüvet? Mert egyesek szerint nincs forróbb szerető a szőlőhegyen farsangoló asszonyoknál!... Hamvazószerdai böjtkezdet előtt valamivel.

Március, tavaszelő, böjtmás hava. 12-én Gergely napja: ilyenkor Tokaj szent hegyén pendül a kapa, azaz kezdik a szőlőben a kapálást... Sándor napi bormustra... Tapolcán, 2015. Böjtmás hava 18-án, sokadszor. A vendégsereg végigkóstolván a táj java borát, ki tudja, hogy végzi. Mert hogy, ugye, Sándor, József, Benedek, zsákban hozza a meleget! Ki ne örülne neki... Mást ne mondjunk: József napig csipegess, / azután meg siess! – persze, a metszéssel! Hogy gyorsan leöblítse. 25-én Mária szent ünnepe, Gyümölcsoltó Boldogasszonyé! Hogy ha még nem kezdted meg, állj neki, mess...

Április, tavasz, Szent György hava. 1-e a Júdás-akasztás, no meg a bolondok neve napja. E nap előtt, egyes túl-a-dunai gazdák úgy tartják, nem érdemes a szőlőmetszést elkezdeni, mert a késői fagyok elviszik a termést. Inkább a vessző sírjon, mint a gazdája – mert hogy ha későn állsz neki, szó, mi szó, elcsöpög a szőlő. 24-e Szent György. Mint Wiki Pédi írja: Kőszegen a szőlőhöz, borhoz kapcsolódó szokás, a szőlőjövésék ünnepe, amely feltehetően középkori jogszokásból alakult ki. A városban ekkor zajlik le a tisztségviselők újraválasztása, s ekkor mondtak le a hegy mesterek is, akik ilyenkor a szőlőhegyről frissen levágott hajtásokkal tértek vissza. Ezeket egy díszes borítójú könyvbe rajzolták, a „szőlőjövésék könyvét” 1740 óta vezetik.

Május, tavaszutó hó, pünkösd hava. Ha pünkösdkor szép az idő, sok bor lesz – állítják Baranya vármegyében. S mi hiszünk nekik. Május 6: Babevő János neve napja. Már mint Sopronban. A jó soproni németek – nem osztrákok, ezt bemutatták 1921-ben – a szőlő sorai közé babot ültettek, s babtermesztőként maradt rajtuk a *poncihter* megnevezés, ami aztán a borukra is átszállt. A fagyosszentek, Szervác, Pongrác, Bonifácra mondják mások: Sok bort hoz a három ác, ha felhőt egyiken se látsz. A Pongrác-napi eső a mezőnek jó, a szőlőben kárt tesz. E három napon ne kapáld a szőlőd, mert odalesz a termés, üres marad a hordód. Orbán nap 25-én; ez a szent a szőlők fő-fővédelmezője. Ha nincs dér, áldomást rá, mert akkor már nem jön fagy! Ha süt a nap, szőlőhegyi szobrárt felvirágozik, borral locsolik, kaláccsal ajándékozik, mondván, Igyál Orbán, termett a szőlő! Ám ha hideg köszönt Orbánra, bekenték sárral, ütik, verik, leköpi. Netán elfagyott a szőlő? Orbán megitta a borunkat – állítja még mindig Viki Pubi.

Június, nyárelő, Szent Iván hava. 8-án Medárdus napja. Ha ekkor napos, meleg az idő, jó gyümölcstermés várható, ha esik, bőven lősz búza, ám savanyú lesz a bor. Egykori úrnapi hagyomány a Balaton-felvidéken: a körmenet sátrának növényeit hazavitték és kereszt alakba összekötve a szőlőterület négy sarkára szúrta a gazda, ezzel a szentelménnyel óva a kertet és a termést. Hogy ősszel legyen mivel áldomást innia gazduramnak.

Július, nyár hó, Szent Jakab hava. 25-én tartják Szent Jakab napját. A hagyomány szerint e napon a szőlő abba hagyja a növekedést és édesedni kezd. Anna napja táján már megkóstolhatod a csemegeszőlőt, lassan nekiállhatsz a tőke termését a bendődbe menteni.

Augusztus, nyárutó, Kisasszony hava. 7-én Donát napja. Szent Donát főleg jégeső, villám ellen védi szőlőinket, szőlősgazdáinkat! Az Aradi-hegyalja Gyorokjának védőszentje – hogy lenne véletlen borvidéken istenházánkba csalogatni a jó ókeresztény vértanút, óvna bennünket is! Máshol donátbúcsú, a szent szobra és kápolnája a szőlőkben, a harangot neki szentelik (verje el a jeget!)... Kolozsvárt a török ellen is védett, írja Bálint Sándor. 15-én, Nagyboldogasszony napján tudni való: Ha Boldoganyánk fényös, jó borterme lősz! 24-én Bertalan: a pécsi szőlősgazdák búcsúja; a szőlőbeli kápolnánál remete imádkozott jó szüretért, ha meg vihar támadt, harangozni kezdett... A hónap végén már megkezdődhet a szüret az elsőként érők szőlőkben, ez pedig leginkább a sokak által emlőgetött *csabagyöngye*.

Szeptember, őszelő, Szent Mihály hava. A hónap 1. napja Ögyedé, a Tizennégy Segítőszent egyikéé; Erdélyben valaha megesett, hogy a gazda ilyenkor hajnalban meztelen körbejárta a szöllejét, a sarkoknál összeköti a vesszőket, hogy elébe vágjon a gonosznak. E naptól tilos szekérral a szőlőbe hajtani. 5-én Lőrinc (újfont) hazavágja a dinnyét, a szőlő viszont épp ellenkezőleg, a jó fekvésű szőlőkben elkezd érni a kései szüretelésű szőlő is. Amennyiben 8-a, Kisasszony táján lehül az idő, savanyú lehet a bor. A jó kis őszelői napos idő érleli az igazán finom bort... Majd 28-a Vencelé, a cseh nemzeti királyé, aki maga szüretelte és sajtolta a misebornak valót; érdemeinek az elismeréseként több szőlőhegyünk védőszentje lett, de Tállya és a budai Tabán temp-

lomában az oltárra is fölkerült – vési agyunkba Bálint S. tanár úr, Wiki meg arról beszél, hogy a tállyaiak fölszöllőzik, boral kínálják oltári Vencelüket... Őszelő hava 29. napja Szögedében Borszűrő Szent Mihály. De csak ha korai a szüret, odáig fajul e hó végire a dolog, hogy kiforr. A nagyja. A hordót begyugni azért majd csak Márton napra! Szögedében ne, a legmelegebb csonkahazai, legnaposabb alföldi városunk homok pörzsölte szőlőiben ne?!... Mög a napos Dél-Alföldön. Mert a Nagy Magyar Alföldön jobbára csak most kezdődik a tőkék fűrtfosztása. Szüreti mulatság fölvolulással, bállal, Csősz bácsi, lipim-lopom a szőlőt!... Gigádon át szűrhetőd az idei bort! Vivát!

Október, ősz hó, Mindszent hava. 15-én ünnepeljük szent Terézt, akivel a hűvösebb helyeken, úgymint Erdélyben, de Wiki néni szerint Somló szent hegyén is, a szüret kezdete. Szüret! Szüretre föl. Amoda le, délnek, már az újbor fogy... Hagymányosan ilyen későn, 28-án, Simon és Júda napján kezdik a szüretet Tokajban.

November, őszutó, Szent András hava. Márton napi újborkóstolás, libasülttel? Ma. Régön: Borfujtó Szent Márton! Mint Bálint Sándor jegyzé, a szögedi nagytájon az újbor ekkorra mögnyugodott, a hordóba a dugót belegyughatjuk, a nedűt mög löhet kóstolni! Ízlelhetőd, melyik a jobb, az ó vagy az új. „Mártonnak köszönd!” Akkor: Mártonra! Mártonra. Ha, ne adj Isten, a közelben lúd kezd gágogni, annak is annyi! Amúgy sem való szőlőskertbe lúdas lúd! Süljön, ropogjon, falhasd... a Márton napi újborkóstolóhoz. Dugonics Andrásra fogják, hogy mondta: a bornak Szent Márton a bírása, ezért e szent napon a borocskát föltétlen kóstolni szükségös!

December, télelő, Karácsony hava. Szent János áldás... Karácsony harmadnapján pap bácsi az ünnepi szentmisén mögáldja a gazdák odahordott újborát, hogy utána netán a plébánián közös kóstolással ne folytatódjék az áldomás. Ha nem is az utolsó csöppig! Mert haza is kell vinni, hogy minden hordóba kerüljön egy kicsit a szentölt borból. Így az egész termés istentől áldott. Kétszerösen, hisz egyszer mán mögáldotta a papunk a szőlőszentöléskor... Akkor: igyuk meg Szent János poharát!... Ha ezzel kezded, pórul jársz, mert ez dukál búcsúzásul is:

– Na, akkor utoljára...

János, János.

De ezt még ülve!

Hogy aztán az ajtóban, állva, nagykabátban.

SÖRRE VÖRÖS, MAJD FEHÉR BOR

Már akinek

Állítólag az ember fiatalon a sört kedveli, fölnőve a *vörös borra* kap rá, míg érett fővel a *fehérről* köt ki.

Mi magunk majdnem.

Kezdetben vala a zűr, a zavar. (Világos és barna) Sörre, (*ködivinka, ezörjő, kadarka, csondorádi és szögedi vörös, tokaji, egri és szekszárdi bikavér...*) borra, (törköly, szilva, vegyes, körte, barack...) pálinkára, (főként csokoládé-) likőrre, (ne adj isten kubai) rumra, (orosz avagy lengyel /Csiszta vodka viborova/) vodkára, minden a-val kez-

dődő (a sör, a bor...) italra fanyalodott az ember. A fiatal! Mert honnét tudná, mi az igazi? A java. A legjobb. Már az Alföld legmélyén! Ne adja az a Kaporszakállú avval etetik, hogy a matrózfröccs az igazi: korsó sörbe deci rumot öntesz, három ilyen fölhajtasz és már azt sem tudod, ők ütnek-é le téged, vagy ők tégödet...

Majd valahogy csak rájössz, hogy a sok rossz hatvanas-hetvenes évekbeli *micsurini magyar borok* közül még mindig a legjobb a *Bikavér!* Az *egri*, a *szekszárdi*, a bárhonnan való. A mindenütt kitűnő háziasított *vörös* – tudod meg utóbb, borlovagrendi (rendkívüli és meghatalmazott, valamint utazó) nagykövetként, hogy a háziasítás nem más, mint a szőlőskert valamennyi fajtájának az együttese. Persze nem árt a kettőt – *fejéret*, *vöröst* – különválasztani. Ámbár. A *bikavér* a Kadar Janosi tizedekben is *bikavér* vala – ha nem is mindig *egri*, avagy *szekszárdi*, de valóban kék szőlő véréből kevervén! Rosszabb esetben idegen vörösítő festőborral élvezve a helyzetet.

Aztán (ez) a helyzet fokozódik. Pontosabban javul. Különösen, ha értő helyre kerülsz, értő kezekbe. Mint teszem azt szerénységük az Úr 1970-es éveiben Csopakon a Nádas düllőbeli Kállai-szőlőbe és pincébe. Ipaméba! Hol ugyanis az ember meg tudhatta, mi is valójában a BOR. A *bor*. Szerényen és visszavonhatatlanul.

Dolog és szerelem és élet.

Ajaj.

Hajaj.

Rizlingszilvánija ízét 40 évvel később is a szádban érzed. Beléd ivódott, mint maga Csopak.

Csopaki a Rómainak is mondott kút mellől. Mely szőlő lábát (a kert végében) a Nádas-kút vize által táplált erecske mosogatta.

’Érett fővel!... Haha.

Ha.

Csak rálelj, időben!

S akkor el ne eresztd.

– Így könnyű! – fakadt ki negyedik feleségét nyűvő egykori cimborámból valaha, midőn kis lakunkból távozott.

Mert meglátta, kit raboltam magammal Kastély(i)-szőlőkbéli otthonomba a Nádas-kút mellől.

Hogy megint igaz lögyön: Jó bor, jó egészség, / Szép asszony feleség...

Egy életre!

El nem eresztem.

Egyiket sem.

A *fehér bor*, hogyan.

– Ehhön, testvér, valóban érottnek köll lönni!

FEHÉR, KONTRA VÖRÖS

Vőfély boros beköszöntője

Hol, hol! Iratoson.

Szerzőnk a maga kisíratosi írói falurajzának népismereti kötetében veszi sorba, hogy s mint. (...van a fehér és a vörös borral a kelet-csanádi magyar.)

A bort beköszöntő két verszet eltér, érdemes egymás mellé tenni őket! Barják 2, Antal 3 versszakot alkotott ugyanabból a szövegből.

Szív-vidámításul Isten a bort adta,

A mi házigazdánk hordóját kifúrta,

Teli üvegeit ide behozatta.

Ez az a vörös bor, ennek neve: bánom,

Ez mártotta sokat sárba a nadrágom.

Nem is iszom többé vöröset, csak fehérét,
Majd ettől könnyebben hordom a fejemet.

Ebből a jó borból mindnyájan igyanak,
Hogy a menyegzőben vígan mulassanak,

Köszöntsék egymásra, el ne aludjanak. (Barják)

D. J. K.

Szív vidámításnak Isten a bort adta

Szent Dávid oltárjánál azt mondotta:

Ami házigazdánk hordóját kifúrta

Teli üveg borát ide fel hozatta.

Éljen.

Ez a vörös ennek a neve bánom

Ez mártotta sárba a nadrágom

Nem iszok többé vöröset csak fehérét

Attól majd könnyebben hordom a fejemet.

Éljen.

Ebből a borból mindnyájan igyanak

Hogy a lakodalomban reggelig mulassanak

Köszöntsék a poharakat hogy el ne aludjanak

De egy poháral a vőfénynek is adjanak.

D. J. K.

(Antal)

FEHÉR BOR, FEKETE BÁRÁNY

Adomának adoma, de

A ménesi borok 2015 eleji aradi bemutatója kapcsán regéli el a helyi lap, a Jelön szerzője azt az adomát, amely magyarázza, miért szeretjük jobban a fehérét, mint a vöröset.

Juhással készít tudósítást a tv-s csapat. Mivel kezdené, ha nem evvel a tudósító:

– Oszt mondja, bátya, ösznek-ë rëndösen a juhok?

– Hát, igön – hangzik a válasz –, a fehérök.

– És a feketék?

– Hmm, azok is.

A tévés koma csak les, aztán tovább kérdez.

– És báttya, tejet adnak rőndösen a juhok?

– Hát igön, a fehérök.

– És a feketék?

A bácsi megvonja a vállát:

– Azok is...

– És gypajút adnak-e a juhok?

– Hát igön, a fehérök.

– És a feketék?

– Hát, azok is.

A tévés nem tudja mire vélni mindezt, ezért mögkérdozi:

– Bátyám, miért tősz különbségöt a fekete és a fehér juh között?

– Hát, mert a fehérök az enyémök.

– És a feketék?

– Hmmm, azok is...

... Hogyne; szeretem a bort, a fehérét. S a vöröst? Hát, azt is.

Hogyne, a vörös... De ha bort akarunk inni, jöjjon a fehér!

... Biza még az újabban (a kadarka miatt pár száz éve) vörös bora miatt híros Makra-alján is. Mert eredetileg az aradi Högyalja (Árpád-háziak látta, tehát királyi) bora is fehér vala. A vörös csak... ráadás.

Hmmm, gyühet az is.

VINCZE NAPJÁN A VINCZE-REND

Békésben is bor a bor

Hogy a Viharsarokban jó bor teremjen... Kerüljön ki a pincékből! Kész csoda, ha igen.

Csabán, Kígyóson, bárhol: ha helyi, háti terméként került elé bor nevezetű *lőré*, jobb volt idő előt odébbállni. Mire föl a rendszerváltozást követő évtizedben a kertbarátok megyei borversenyein már rácsodálkozhattál: no, lám, itt is bor a bor? Azaz... iható! Sőt. egészen remek is lehet.

Igaz, a bor mellett a kiskertekben termő gyümölcsből készülő pálinkákat is versenyeztették, és azok még veszélyesebbek voltak. Mert a békési – pontosabban például a valójában bihari – geszti szilvapálinkának párja sosem volt. Tán a szatmári, ha.

Szóval hogy, békésben bor. Viharsarki rőttenetős?! Nem, efféle, azaz kellemetes is. Nyalogatni való.

Az alföldiek Szent Vincze Borrendjének békésvármöggyei lovagi széke 2015-ben is összemérte a borlovagrend tagjainak a nedűit – olvasod a helybéli sajtó nevezetű faliújságon. Csabai és gyulai nyert a helybéliek közül, mindkét körösközi vörös bor vala. Mert ez a divat? Vagy tán Ménes melléköngéje? Hogy errefelé ezt kéne föl-

kapni? Nem tudom, 20 éve prima *csabai fehér* és *gyulai fehér* is került a kóstolásban részt vállaló újdondász kupájába.

Szent Vince napján, szőlőmetszés helyett ezúttal borok párbaja, torkok, ízlelő-bimbók (bor)vitézi próbája... filmszakadásig.

Szerencsére lelkész atyánk megáldotta az új borlovagokat, a versenyborokat, nemkülönben a boros kedvű kertészeket, a viharsarki szőlőskertek királyait és királynéit!

– Békésvármegyében a fehérszőlők közül a *magyarrizling*, a *cserszegi fűszeres* és a *csabagyöngye*, a kékszőlőkből pedig a *kékfrankos*, a *kadarka* és a *cvejgelt* a legjellemzőbb!

Isten éltesse őket sokáig.

...Csabán bor? Hogyne! A gyökértetű előtt annyi volt a szőlő a kertekben, különösen a gödrökön, vasúton túl, Új-Csabán, hogy tót neve miegyéb lett volna: Viny-nyica! Csaba-Szőlős. A lassan negyvenezres, iparosodó, mezővárosias helység szegényeinek, akik oda húzódtak új hazát alapítani.

Új ház, saját ház: új haza?

Ház, haza.

A magadé.

Netán egy kis szőlővel. Ha meg szőlővel, borral!

Egészségedre! Na zdravje.

Na, még egy kicsikét. Leccúszik az!

CSONGRÁDBAN CSONGRÁDI NÉLKÜL

Csongorádi vörös, itt?!

Miért lönne... A Balatonnál balatoni borocskamentesen... Jól üsmered!

Kéröd Szögedében – Alsóváros valamennyi utadba kerülő csapszékében, miegyéb mulatójában – a helyit!

Mér, nem jó a...

Mutatja a borjegyzéket: a fehér mind *badacsonyi*, a vörös: *egri*. De, mondom.

Helyi, *csongorádi piros*, nincsen?

Nevet, nem érti.

Fehér. Amikor fehéret kérsz. Maradunk a badacsonyi magyarrizlingnél, hogy kihozza ugyanezt boglári változatban, mármint az üveg címkéje szerint.

Ránézel; már nem is kérdezel, úgysem értene az egészből semmit a csongorád-vármögyci boroslány! Aki amúgy csinos lönne.

Ha lönne.

Mi is.

Hosszú!

Mutatja a címkét, hát nem balatoni?

Balatoninak balatoni, de. Honnan tudná – Szögedében –, hogy Boglár nem Badacsony.

B-nek B, de. (Akár ha öt.)

Röndben! Mire föl a fogadáson a helyiek mivel nem kínálnak: *pusztamérgesi rizlinggel!* Az eddigi legjobbal.

Nem mert helyi, hanem mert.
Hát még milyen löhet – lönné – (ha vóna) a *csongorádi*?!
Szögedébe mér kapnál *szögedit*? Mer ha mögeröltetnék maguk.
Az Istennek sē!
Valami jó kis homoki...
Nem vinkó. Bor.

RÉKASI MAGYAR

Szögedi nép magyarbora

Tömösrékas – tudtuk addig, míg kezünkbe nem került a szögediek Szent ez a föld... című, Bálint Sándor emlékezetére kiadott néprajzi tanulmánykötete – némöt lakóinak köszönhetjük kitűnő boraikat! A sváb szőlészöknék-borászoknak, akiket a boldognak aligha mondható emlékezetű XX. század eltakarított Tömösközünkből is! EU ide, komenizmus amoda. Volt ott, mi több, él ma is magyarság – sőt, egyenesen szögedi! Mert mint az egyik szörző írta, napsugaras házak, ö-zó nyelvjárású népek, szögedi jellegű nevek (mint amilyen az Ördög mög a Bába) néznek – vissza – ránk.

Rékas! Rékasi vörös, fehér, piros...

Dógos kertésznép a szögedi! Mely benépesítette – volna – Dékvidékünket.

Népesítötte, amennyire engedé a hasburgi hatalom. Mely Délvidékünket ütközövezetnek – egészségügyi zónának, kordonnak... – szánt a magyar és a rác közé. Pontosabban a magyart sakkban tartani... Magyarországon. Magyarországon! Nem máshol, nem. Itt. Otthon. Honnét elűzte török, tatár, sváb a magyarját. Hol aztán a visszatelepődő magyarnak engedélyt köllött kérnie magyarsága mögőrzésire.

Maradt a borunk... A szögedi népnek köszönhetően.

Hogy úk, Magyarhonban, magyarul is tanuljanak! A magyar állami – királyi (igaz, nem magyar király vala, csak nevében magyar királyi) – tanodába.

Fuj...

Idd, koma! A rékasit.

Ígön-ígön köllem(et)ös.

MOLDVÁBAN BOR FAKAD

A bodza csak bot marad

...mondja a moldvahoni magyar ember. Mert ő csak tudja! Moldvában-Moldovában-Csángóföldön-Másik(Első?)székelyföldön-Etelközben a hunnivadék hogy ne tudná, mivel ajándékoz meg bennünket a szőlő?! Vesszeje, fürtje, leve, hordóban erjedő java.

Bora!

...Egészen Huszvárosig, Csöbörcsökig, meg vissza.

Jó szerémi huszítáink vitték oda, hol addig nem is hallottak róla. legföljebb ha már megjárta e tájat – túlélte a mindenféle csürhejárásokat – Hunor és (vagy) Magyar csapata.

„A szőlőből bor fakad,
A bodza csak bot marad”
– tartá Csánglia népe. Joggal.
Hogy botra kapva...
Borra, koma.

PITYÓKABOR

Székely fordítás

Zetelaki magyar kínálja anyaországi vendégét *pityókaborral*! Mondván, ennél eredetibb székely bor a világon nincsen. Hogy lenne.

Székelyföldön, Hargita alatt lönne bor? Netán pityókából.

Kolompírból!

Hogy lönne.

Pájinka, ha.

Vodka!

Rákiu, ha igaz.

– Monopol!

Melyik a rosszabb.

Az üvék? Hogy lönne! Tiszta magyar bor.

Az vóna. Küküllő-mentéről.

El ne hidd.

Szekér pityókával mész világgá, borvilággá, hordó borral térsz meg. Ne te, ne.

Ne.

Azaz pityókáért kapott *küköllei*... Gyönyörű.

Gyönyörű, mint a székely nagylány, székely menyecske.

TALICSKA, UTÁNFUTÓ, KESZTYŰ?

A lényeg, hogy hazajuss

Hogy hazatalálj? Nem föltétlen. Érj valahogy otthonodba. Valaki, valami által.

– Ha utánfutót is hoztok! – adja meg Bornemiszi Pista, a helybéli kertbarát körjeles tagja, miután azt kérdik tőle köri társai buzgón, velük tart-é a harmadik szőlő-hegy hasonló szerveződésének pincészerére!

Szent Márton, András, Orbán; mindegy, csak a szőlő, netán a bor jeles ünnepe legyen! Nyitás, zárás, kóstolás, miegyéb szőlész-borász dolgok révén.

Jussán!

– Na, akkor: János-áldás!

Ha más nincs.

Valami csak kerül!

Abbiza.

Bor bé, ész ki.

Kománk előre gondol! Mert előrelátó. Tudja, mi fán terem. Mi mivel jár! Bor be, ő le. Már akkor, amikor.

– Szóval, lesz utánfutó, vagy nem lesz?
 Hogy abban hazahozhassák a negyedik szőlőhegy szintén zenész társulata üléséről a pincéből.
 – Utánfutó?! Megteszi a kesztyű is!
 Nyihaha.
 – Ha azt fölveszed, mászhatsz kedvedre.
 De hazáig úgy hogy löhetne.
 Na, mindegy. A lényeg, hogy.
 – Menni megyek.
 Ő ne?
 Talicska is megteszi. Hazáig nem, de a társasgépkocsi-megállóig. Vasúti indóházig. Repülőtérig. Valameddig!
 – Valaki csak hazához.
 Biztos lehetsz benne.
 Azt meg se merte kérdezni, hogy nem fér-é el valamelyik kiskocsi hátsó ülésén. Mert tudván tudja – naná, majd sört iszunk! –, üresen egy ülés sem marad. Amikor ilyen fontos szakmai dologról van szó.
 Szó, szó.
 – Bor, mondom bor.
 Az más.

HEGYKÖZÖN AZ ÜRMÖS

Ürmös szerelem

Mert hogy készít *fehér ürmöst* is! Hol fehéret, hol vöröset. De tán ez a vörös az igazi.

– Fekete *Viktóriából* készül; Pankotán nemesítették. Egy sort megszedeck, a legszebbet leszemelem, 300 literes hordóba kerül! Felfordítom a hordót... rátöltöm ennek a mustját... Az ürmöt, levelét, virágját musttal fölfőzöm, másnap ráteszem, együtt forr ki (a hordóban az ürmösbor). Csapig leeresztem; addig feltöltöm vízzel, ha kiforr, ez a *lőre*. Másodszor is! Harmadjára... ez az a *savanyú lőre* (amiről a nóta szól: Lőre, lőre, cudar lőre, de *savanyú lőre*, Vesztél volna, de vesztél volna a homokos földbe!...)

Mennyi a szőlője, s abból *Viktória*? – kérded az építész mérnök szőlős gazdát Váradon a Részek író táborában, hol tiszteletét tette a borkóstolójával. Három darabban van a földje, egy a háznál, kettő távolabb a hegyközi falu határában. 7.500 tőke ebből a szőlőfajtából...

Sedevi Imre.

– Úgy szerelem, mint a feleséggel!

Az asszony mellette ül, de épp mással trafikál.

– „Többet vagy a pincében, mint az ágyban!”, szolt rám. Kiegyenlítettem.

Meleg Vilmos váradai színművész (az igazi költészet hibátlan megszólaltatója) – hogyne, hisz SM-műveket is előad – koccint velünk, hármásban ürmösözünk tovább, s nem nehéz elhinni neki:

– Minden estem, minden színházi bemutató után ezt az *ürmöst* isszuk!
Mert hogy ez a kedvence.
Le vele!
Le a vörösével.
Ürömrre öröm, meg fordítva.
A fő, hogy.
Hogy ne csúszna!
Nem keserű, nem savanyú; épp a legjobb.
– Bor íze van neki.
Hogy a csudába ne.
Csak ne hogy túlzásba vidd, haver, a kiegyenlítést! – szólsz rá tenmagadra. Mert azért hetven évesen már meg kell gondolni. Nem csak úgy durr bele!
Bele.
... Csak, közben, az *újlaki ürmös* elfogyott. Az utolsó csöppig.
– Miért, meddig kéne?
Lőre, lőre..., de *savanyú lőre...* is jöhetne! Ebből hógyne.
Mit mondasz?!

TOKAJI FÉNYÍRDÁBAN

Borvarázslat, boszorkányosan

– Készíttessen magáról csoportképet! – hirdette vala a tokaji fényképész.

Pincézés után valamivel?

Talált!

Lyukpince, ugye, a tokaji. Bele a hegybe! Hegy alá. Srévizavé.

Hogy így kifúrják...

– Át ne üssük a Kopaszt!

Adomagyűjtőnk szerint óegyiptomi (ha már nem tokaji) a bölcsesség: Ha iszol, meghalsz, ha nem iszol, meghalsz.

Varázslat? Boszorkányosság? Állítólag a Tarcal högye pincéiben tárolt – érlelt – (javított) *alföldi borocska* egy idő után úgy megtokajisodik, mint a huzat! S maga is ízig-vérig *tokajivá* válik.

Jól tudták ezt azok a népboldogítók, akik a legócskább lőreből is *'tokaji'*-t varázsolnak... egyenesen a moszkovai asztalokra.

...A tarcali (tokaji) pincék penészetétől – s nem a Kopasz (hogyne, a Tarcal) boszorkányainak fürdővizétől – nemesednek meg túl-a-tiszai boraink! *Szinte tokajivá* válnak!

Szinte.

Szinte bor.

A Blaskó Mihály bátyánk által gyűjtött hegyaljai történetek, ősi legendák (maradékának) bűbájosainak hogy ne inná meg az ember a lábvizét! Mármint ha bor tesz lenni. *Boszorka-lé* leve.

SZEPSY ASZÚ

Hegyalja java, az Úrágjáról nézvést

– Minden évben óriásiak a várakozásaink. Várjuk a még soha nem volt óriási évjáratot. Vagy legalább azt, amiről kétszáz éve beszélnek. Az 1811-es évjárat a legnagyobb idáig. Azt várjuk, hogy egy ilyen kimagasló évjárat majd helyreállítja a borvilágot, és marketing gürcölés nélkül Tokaj oda jut, ahova illene eljutnia. De a remények (mert jön egy szélvihar májusban, majd egy jégeső, egy rohadás, hernyótámadás, vagy túlzott gombásodás, vagy éppen akkor nem jön a gombásodás, amikor kéne szeptember, október táján) szállnak elfelé az évjáratral. Mi meg eresztünk lefelé a szüret végén, Mikulás napja környékén. És mivel három teljes hónapig tart a szüret, húznunk kell egy vonalat és néhány napig többet kell innunk az átlagosnál.

– Ha felvetődik a kérdés egy beszélgetésben, hogy egy *Szepsy aszú* ára nyolcvan euró, akkor jön a húha! Ezzel szemben néhány vetélytársunk borának az ára, például Sauternes-ből, több száz euró. A sauternes-i árat nem kérdőjelezi meg senki és azt sem, hogy egy német Trockenbeereauslese akár kétezerbe kerül! A természetes édes borok rossz gazdasági körülményekkel néznek szembe a világon, mert nő a technológiai édesítés szerepe.

– Fantasztikus, hogy a növény, az ásványok, a nap, a levegő, és még a jégeső is azt szolgálja, hogy valami olyan dolog kerüljön elő, amilyen még a világon nem volt, amilyen még 1811-ben sem. Nem versenyzünk! Nem versenyről van szó, hanem arról, hogy kerüljön a helyére a termék. Hogy jó legyen itt élni, és ne menjenek el innen a fiaink és az unokáink.

– 1992-ben „befolyásos külföldiek a szemembe mondták, hogy ez így nem jó, mire én megsértődtem, hisz ezt így csináltuk a múlt rendszerben is, de ők nem érezték harmonikusnak, és komplexnek.

– A magam útját járom és nem fogadom el azoktól a kritikát, akik nem dolgoznak, vagy nem úgy dolgoznak. Egy reggel 1992-ben felébredtem, kimentem a szőlőbe és leszórtuk a felesleges szőlőt a földre, ez volt az első hozamkorlátozás. Az egész szakma évekig ezen nevetett, még anyósom is zokon vette.... le kell szedni, ha csúcsmínőséget akarunk. Nem fűrtszámra! Hanem tőkéről tőkére, ahogy ma csináljuk, az egyes tőkék teljesítményéhez igazodva. A kétszáznegyvenezer tőkét évente háromszor-négyszer átnézzük. Segítsünk a tőkének, hogy azt tegye, amit szeretne.

– Amikor megcsináltuk az első cuvée-t, az 1999-est és bemutattunk Londonban a Master of Wine intézetben, akkor két nagyhatalmú ember is nekiugrott a bornak, hogy mit akarok ezzel az egyáltalán nem hagyományos termékkel? És nem azért ágáltak, mert féltek, hogy tönkre fogok menni bele. Nem sajnálatról volt szó! Nyilvánvaló volt, hogy a termék sikeres. De miért ágáltak annyira? Mert nem tetszett nekik, hogy egy jöttment magyar erősebb terméket tesz le az asztalra, mint ők.

– Aki még nem járt a vidékünkön, az tegye meg és menjen fel a Szent Tamás tetőre, az Úrágjára. Az Úrágya kultikus hely, ilyen kultikus helyeken könnyű felkészülni a feladatokra. Az Úrágjáról nézhetek fel valamikor a szabad, Isten-hívó magyarok az égre, a Napra. A borvidék huszonhét településének négyszáztizennyolc

dülőnevéből ez a legkifejezőbb. Olyan vidéken élünk, ahol csupa ilyen hely van. Valamikor az ősök is felmentek a magaslati pontokra nemcsak azért, mert ott a földenergia másképp nyilvánul meg, hanem mert könnyebb olyan tudatállapotba kerülni, hogy erősítsék az Isten-tudatot magukban.

...Mondja, Szepsy, mondja (Szepsy István Mádról) a Múcsarnokban, mondja 2014 pünkösdi havában Tallián Hedvignek, aki utóbb továbbadja mindezt világhálós naplójában.

HOZZ BORT A MAGYARNAK

Ergye (indícs) borért

„Ej menjünk innen el
mer itten megvernek
ne menjünk addig el
amíg hegedülnek

hozz bort a magyarnak
pálinkát a tótnak
sört a németnek

ne higgy magyar ne higgy
ne higgy a németnek
bárhogy ígéretnek
bárhogy hitegetnek

hozz bort a magyarnak
pálinkát a tótnak
sört a németnek”

Rögvest, de rögvest.
'Vodka'; 'viszki'; 'rum';
Bumm.

Da bibere: Innya kő!

Bort, mi mást.

2015-ben nemzetközi fölmérés 200 országról, hol milyen, mennyire egészséges az étrend! Mi hátulról (rögvest az örmények után) a másodikok vagyunk. S hogy mit ajánlanak, mit nem! Az ajánlottak közt szerepel a bor.

Rég megmondtuk...

...ne higgy a németnek,
jenkinek, muszkának...
...hozz bort a magyarnak!...

Sulics Boglárka: Az élet utat tör